

✦ Бундан 22 йил муқаддам пойтахтнинг энг катта майдонига катта тантана билан ўрнатилган В. И. Ленин ҳайкали 7 июнь куни кечаси олиб ташланди. Шунча йиллар давомида тантанали кунларда пойга болакайлар гул қўйган, атрофида катта парадлар ўтказилган ҳайкал ўрни энди бўм-бўш.

✦ Украина Олий Кенгаши меҳнат қонунига ўзгартиш киритди. Унга кўра, бундан кейин 15 ёшлилар ҳам ишлаш ҳуқуқига эгадирлар.

✦ Туркменистондан келган хабар ҳаммани даҳшатга солди. Автобусда сафарга отланган болаларнинг тўрт нафари вафот этди, саккиз нафари кучли тан жароҳати оlishди. Бунга автобусдаги бензин турадиган идишдан ёнғин чиқиши сабаб бўлди.

✦ Кейинги пайтларда анъанага айланган «бола ўғирлаш» ҳодисалари фақат бизнинг мамлакатимизга хос эмас экан. Бразилиянинг кичик шаҳзодаси, 13 ёшлик Тьягу де Орлеан ва Бразилиянинг ўғирлаб кетишди. Худди кинолардагидай — мактабга кетаётган болакайнинг олдида тўхтаган машинада шаҳзодани олиб қочишди.

Тинчлик посбонлари меросхўрни уйига қайтариб келишганда, у қўрқиб ўрнига «Хаммаси яхши эди, зериқмовдим. Афсус, эртага яна мактабга», деди.

✦ Луганск шаҳридаги «Болалар дунёси» дўконига узундан-узун навбатда турган ёлғин болалар аравачасида ётган чақалогни тунаб кетишди. Унинг устидаги бор кийимларини ечиб олишган.

Болалар кийимчалари тақчил бўлган ҳозирги шаронда ўз чақалогни кўйлакча сотиб олишга қўриб етмаган ёш отанинг қилмиши бўлса керак, деб гумон қилишяпти.

НОЛДУЗИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни» номи билан чиқа бошлаган.

ЎЗБЕКИСТОН
БОЛАЛАРИ ВА
ЎСМИРЛАРИНИНГ
ГАЗЕТАСИ.

НАЧОРА...

Аваллари туманимиз марказидаги чўмилиш ҳавзаси энг гавжум жой бўлган экан. Дадам, оймларнинг айтишларича, ёзги таътил бошланиши билан болаларнинг барчаси ўша ерда маза қилиб чўмилишаркан. Афсус, биз бундай имкониятдан кейинги йилларда умуман фойдалана олмаيمиз. Ҳавза суви йил сайин камайиб борапти. Таги лойқаланиб, балчиққа айланган. Ота-оналаримиз сувнинг ифлбелигидан «касалик чиқади», деб у ерга бизни юборишмайди. Қизиги шундаки, биз — туман марказидаги болаларнинг бошқа чўмилидиган жойимиз йўқ. Ҳар ёз бошида чўмилиш ҳузуридан маҳрумлигидан ачинамиз. Аммо, начора, яна атрофдаги лойқа, оқава ариқларда чўмилиб юраверамиз-да!..

З. БАХРОМОВ,
Оққўрғон тумани.

ЭҲ, БУВИЖОН, БУВИЖОН...

Хар йили ёзги таътилда мени бувимларникига олиб бориб қўйишади. Чунки, дадамлар ҳам, онамлар ҳам ишда бўлишади, мен эса ёлғиз қоламан. Баъзан ота-онам дам олишга кетишадими мен яна бувимларнинг бағриларида бўламан.

Бувимлар жуда меҳрибон. Мен истаган таомларни пишириб берадилар, кийимларим доим озода. Аммо уларнинг меҳрибончилиги жуда чегара билмайди. Нега ундай дейсан, деб ҳайрон бўлманг. Бу йил саккизинчи синфга кўчдим. Мен каби болалар бугун ўзлари мустақил ишга кириб, таътил кунлари ота-оналарига ёрдам беришяпти. Баъзилари қишлоқдаги қариндошлариникига кетиб, у ерда хўжалик ишларига қарашимонда. Мен-чи? Бувим бирон жойга ишга кириш тугул, ҳатто бир қадам кўчага ёлғиз чиқишимга йўл қўймадилар.

Ҳар бир ишни улар билан бирга, маслаҳатлашиб бажаришим керак. Бунинг албатта, ёмон томони йўқ. Аммо бунақада қачон мустақилликка ўрганаман. Дўконга ҳам, кинога ҳам, ҳатто, ўйнагани ҳам бувим билан бирга чиқаман. Уларга қолса, менга овқатни ҳам ошатиб қўядилар. Мен эса бундай меҳрибончиликдан кундан-кун безиб борапман. Баъзан ўйлайман: нимага ҳам таътилга чиқдим?

Шухрат НАЗИРОВ,
Тошкент шаҳри, Космонавтлар кўчаси.

ЭЗНИ КИМ, ҚАНДАЙ УТКАЗМОҚДА?

БАРИ БИР ЎРГАНАМАН

Катта бувимларни жуда уста чевар бўлган дейишади. Ен-атроф маҳалла аёллари у кишидан тикиш, бичиш ишларини ўрганишган. турли кийимлар тикдиришган экан. Шунинг учунми авлодимизда тикишни билмайдиган аёллар йўқ, мени ҳисобга олмаса. Қўлимга нинна олсам, албатта, бирон бармоғимга суқиб оламан.

Аммо бу ишга ҳавасим баланд. Чиройли-чиройли кўйлаклар тикишни истайман. Шунинг учун бу ёзда албатта тикишни ўрганиш ниятида Қўқондаги холамларникига боришга аҳд қилдим. Улар менга кўйлакча, лозим, дўппи-тикишни ўргатишга ваъда бердилар.

С. НОРБЕКОВА,
Янгийўл шаҳридаги «Моторная» кўчаси, 10-уй.

МАШРАБ ШАЙДОСИ

Эльвиранинг ўзбек шоири Бобораҳим Машраб ижодига қизиқиши катталигини отаси анчадан буён билади. Рус қизига бу шоирнинг ёзганлари маъқул келаетгани қувонтирарди уни. «Қаерда яшасанг, шу ўлка халқининг тили, маданиятини билишинг керак», дерди у доимо ўзича. Шунинг учун ҳам қизининг қизиқишини янада орттириш мақсадида унга Машрабнинг китобларини, ойнома ва рўзномаларда чоп этилган ижод намуналарини келтириб берадини мутолаа қилиш наган бўлди. Ана шулартижесида Эльвира ўтган йили Наманган вилояти ўқувчилари орасида ижтимоий фанлардан ўтказилган олимпиадада иштирок этди. Ўзбек классик адабиётининг намоёндаси Бобораҳим Машраб ижодига бағишланган «Ўлкамиз куйчиси» мақоласи билан у биринчи ўринни эгаллади.

Ундаги қизиқиш шу билан тугамади. Яқинда Эльвира бу борадаги билимини Тошкент шаҳрида ўтказилган иқтидорли ёшлар республика слётида ҳам намоён этди. Бу сафар ҳам у ўзи севган шоир ижодига бағишлаб ёзма иш ёзди. Слёт якунига кўра, Эльвира Пузанова III даражали Фахрий ёрлик билан мукофотланди.

— Менга бу шоирдаги нафислик жуда ёқди, — дейди Эльвира.

У бу йил Наманган шаҳридаги 6-мактабнинг 9-синфини аъло баҳоларга якунлади.

Шароф МИРЗАЕВ.

ЭНДИ СЕН КЎЗНИ СЕВАСАН

Сен баҳорни севардинг... У ёмғир челақлаб қўйган кунда қўрқувдан ҳайратланарли даражада йиғлаб, сенга олов кўзларини саволомуз тикканда: сен ўйламабмидинг «Болам шоир бўлади» деб ўйлагандинг, ўйларинг адоғида кўм-кўк майсазорлар сокин чайқаларди. Бу фарзандингнинг поёнсиз келажаги. Шу бондан сен баҳор ошиғи эдинг.

Энди сен кўзини севасан... Ишдан уйга қайтганингни, гўё қўрвақаларининг сеҳрли овозига ҳамоҳанглик билан эшик очилганини, ўглин югуриб келиб сени қаршилаганини ва уни кўтариб бағринга босганларингни бот-бот эслайсан. Эй, худо, шундай қувончли дамлар ҳаққи хурмати, ўглин йўқлик сари рихат қилганига ишонолмайсан, ҳаммасини тушга йўйасан.

Ўғлим ўлмаган, ҳаммаси туш, дейди менга бир она. Тўхтаглар, мени уйқудан уйғотиб юборманглар. Истамайман, фарзандимни йўқотишни, истамайман...

Кўз — ҳазон-ҳазон,
Биз кутган тонг отар қачон?
Ш. СУННАТОВ.

ИШГА борар йўлимда бир мактаб бор. Ҳар кун шу ердан ўтганим учун ҳам турли ўқувчиларнинг хатти-ҳаракатлари гувоҳи бўламан. Мени кейинги пайтларда, айниқса, 11-синф қизларининг юриш-туруши ажаблантирарди...

Кунларнинг бирида бир гуруҳ қизларнинг кўчанинг нариги бетида кетаётган қизларга баланд овоз билан пичинг қилиб: «Вой, отинчалар-ей, художўй бўлиб қолишди-да», дейишганини эшитиб қолдим. Кейин улар кўчани кесиб ўтиб, қизларнинг йўлини тўсишди.

— Замир, рўмолингни нечи пулга олдинг?
— Жа-а берилиб кетиб-

жамоа ҳўжалигида истиқомат қиладиган опа-сингиллар оиладаги нотинчлик ва етишмовчиликлар сабаб уйдан қочишга жазм қилишган экан. Синглиси мактаб ёшида бўлишга қарамай, ҳеч қаерда ўқимайди, опаси ҳам ишламайди. Қизларнинг гап-сўзларидан маълум бўлишича, улар «эркин ҳаёт» кечиришни орзу қилишган. Аммо бу орзу уларни ҳам ўша биз бошда сўзлаган шаддот, ибo, ҳаёдан узоқ бўлган қизлар қаторига қўшиб қўйган.

АНА, яна шу қизлар. Уларнинг ҳис-туйғулари дағаллашган, «йигитлашган» қизлар. «Ўл», «Бетинг қурсин», «Оғзиндан қонинг келсин» уларнинг энг ширин

11-синф қизлари

санларде...

— Намунча, санлани дастингдан ҳадемай биззиям паранжига тиқишади, — деб улар қизларнинг рўмолларини ечишга уриниб, уларни турта бошлашди. Бекатдаги кишиларнинг сабр косаси тўлиб, қизларни ажратишмаганда, аниқ айта оламанки, «художўй» қизлар қайта остона хатлаб, кўчага чиқишмасди... Дин тан олинб, фарзандларимиз унга ишона бошлаган пайтда ана шу бемаънилар сабаб яхши ниятда бошланган иш салбий оқибатларга олиб келиши мумкин. «Ҳадемай улар ҳам «художўй» бўлиб қолишади, дин кучаяпти-ку», деганлар эса адашадилар. Паранжи кийиб, рўмол ўрагани билан инсон руҳи ўзгариб қолмайди. Ҳамма гап тарбияда. Қизларимиз ибo, ҳаё, аёллик гўзалликларинималигининг асл маъносини тушунишсагина паранжи ва рўмолсиз ҳам яхшиликка эришиш мумкин. Йўқса...

ҚўШНИМИЗ Ҳолида хо- ланинг уйдан жанжал овози эшитилди:

— Қаердан олиб берман бундай матони. Ахир бир метри палон пул турса... Йил бошида форма олиб бер, дединг. Олиб бердим. Энди, ҳамма кийяпти, деб мени яна қийнайсанми?

Дарров англадим: хо- ланинг қизи Замира синфдо- ши Гулиникидай хитой то- вардан қўйлак кийгиси бор экан...

Жанжалга сабаб балки мактаб формаларининг бе- кор қилинганидир. Бундай ҳол нафақат Ҳолида хола- никида, мактаб ўқувчиси бор хонадонларнинг ҳаммасида бор, десам адашмайман.

Яқинда Янгийўл шаҳар ички ишлар ходимлари ик- ки ойнинг ичида икки марта бир оиланинг икки қизини поездда қочиб кетаётган- ларида қўлга туширишибди. Чиноз туманининг Октябр

сўзлари. Қачондир уларнинг каломидан, забонидан ширин сўзлару кичкинтойларга ором бағишловчи алла- ларнинг чиқишига киши ишонмайди...

— Ҳой, Наргиз яшама- гур, — эшитилади беш қа- ватли уйнинг энг юқориги- сидан. — Уйингдан ўт чиқ- қанми, ер ютгур.

— Боламни ўғлинг уриб- ди, эшакка ўхшаган бола тарбия қилгандан кўра... — ўзаро уришишади қўшни- лар.

Энди маълум, 11-синф қизларининг ҳаёсиз муома- ласи қаердан пайдо бўлгани. Ахир, улар эртанги келин- чаклар, ибoли, ҳаёли гўзал- дар. Авлодимиз давомчи- ларининг тарбиячилари. Шундай деймизу, юраги- миз увишади. Улар тарбия қилган фарзандлар аҳволи не кечаркин?!

Эҳ, сиз ўн биринчи синф қизлари...

Д. ТУРАХМЕТОВА.

Отанинг қачон ва нима учун бизни ташлаб кетган- ларини онам менга айтмай- дилар. Аммо жуда ўксина- дилар. Буни мен кечалари пинҳона йиғлаганларидан биламан. Шунинг учун ҳам уларни иложи борича ран- житмасликка ҳаракат қила- ман. Лекин барибир шундай ҳоллар бўлиб туради-ки...

Ўқув йили боши эди. Синф раҳбаримиз ҳар ким бир тувакдан гул, хонани

ГУЛА ҲҒРИСИ

жиҳозлаш учун 5 сўмдан пул олиб келишимизни та- йинлади. Уйда эса гул ўс- тирмаймиз. Дўконда гулту- вақнинг нархи палон пул. Яна беш сўм...

Аваллига индамай юра- вердим. Ўқитувчимнинг ёди-

дан кўтарилар, деб ўйла- дим. Аммо улар ҳар кунни ким ўша нарсаларни кел- тирмаганини эслатиб турди. Охири рўйхатларда фақат менинг номим қолди.

— Бир тувак гулга кучи етмасканми онангни? — де- ди охири муаллима. Ҳам- манинг ичида мулзам бўлдим. Онанга айтсанг бўлмас- миди, дейсизми? Айтардим. Аммо, маошигача бир неча сўмгина қолган эди.

дунёда... Лақабим эса ўз-ўзи- дан «Гул ўғриси»га айланди. Ўқув йили тугади. Бу орада турли нарсаларга деб ҳали уч, ҳали икки, беш сўм йиғиб турдик. Охириги кўнғирокдан кейин синф раҳбаримиз хонани таъмир- лаш учун яна 15 сўмдан йиғишимизни маълум қил-

Охири бўлмади. Қўшни- мизнинг ҳовлисида тувак- ларда гул ўсарди. Ўғирлаш- га қарор қилдим. Кечаси ўғирладим ҳам. Девор ўр- нида уйимиз ораси сим пан- жара билан ажралган эди. Ошиб ўтдим соддалик билан энг чиройлисини олиб- ман. Қўшнимизнинг қизи мактабимизда лаборант бўлиб ишларди. Буни ўйламабман. Ўқи- тувчимиздан қутулдим (беш сўмни сўрайвериб чарчади) дебману кунларнинг бирида қўшни қиз қўлига тушишим- ни ўйламабман. Инсоф билан Шахло опа ҳеч кимга бу ҳақда айтмадик, лекин ҳар сафар орқамдан мийи- ларида кулиб, ёнидагилар- га алланималар дейди. Бун- дан бошқа азоб йўқ экан бу

ди. Бу «янгилик»ни онамга айтган маҳал укам «менга ҳам шундай дейишди» деб туриб олди. Онам ҳеч нима демади. Аммо биламан у бугун, албатта, қўшни Насиба холаликка қарз сўрагани чиқади...

Мактаб ҳам тинкамизни қуритди. Қачонгача пул йи- гарканми-а? Бу ҳол қанча тез тугатилса, мен каби «гул ўғрилари» камайишига кафолат бераман.

Н. СОДИҚОВ,

Тошкент вилояти, Ғалаба туманидаги Ҳамза кўчаси.

ЎҚИНГ, УЙЛАНГ, МУНОЗАРА
ЎРТОҚЛАШИНГ, РАД ЭТИНГ,
ТИНГЛАНГ, ГАПРИНГ, БАМС-
ДА ИШТИРОК ЭТИНГ

К О Ч У Б И

«Мунозара»га келаётган жавоб мактубларининг кети узилмапти. Муштарийлар баҳслашишмоқда, фикр билдиришмоқда. Баҳс кетидан ҳақиқат келади, деганларидек, саҳифа ташкилотчиларини ана шу мактублардаги фикрлар, таклиф ва мулоҳазалар мамнун қилмоқда. Демак, ҳаммаси бекор эмас экан...

Ўтган гал саҳифамизда берилган мактубларга билдирилган айрим муносабатларни эълон қилар эканмиз, бу фикрлар фақат рўзнома юзида қолиб кетмасдан керакли идоралар эшигини қоқиб боришига ишонамиз.

ТАКЛИФИНГИЗ БИЗГА ЁҚМАДИ

Ҳурматли С. Норқулов! Сизнинг «Фойдаси кўпроқ эди» мақолангизни ўқиб, ҳайратда қолдик. Мақтабини болалар етакчисисиз тасаввур қилиб кўринг-чи? Сиз етакчиларнинг тайини йўқ, дебсиз. Сизнинг мактабингизда тайини бўлмаса, бошқа жойларда тайини бор. Бизнинг етакчимиз Муҳаммадjon Хо- лиқов тинмай изланади. Ҳар ҳафтада ўқувчиларнинг маданий дам олишлари учун турли оммавий тадбирлар, суҳбатлар ўтказлади. Истаган саволимизга жавобни етакчимиздан оламиз. Кўп муаллимлар дарсини ўтадию, жуфтакни ростлайди. Ўқувчилар билан етакчилар ишласаки ким ишлайди? Сизнинг таклифингиз биз — ўқувчиларга ёқмади.

А. ҲАМРОҚУЛОВ,
С. ФОЗИЛОВ,

Андижон вилояти, 11-мактаб ўқувчилари.

БОҒЧАЛАРНИ ЁПИШГА ШОШИЛМАЙЛИК

«Боғчаларни ёпиш керак» мақоласи- ни ўқиб, 22 йил болалар ичида ўтган умримга ачиниб кетдик. Чунки, эл- нувчан, болаларни жону дилдан сезув- чи тарбиячилар ҳам бор. Узим бола- лар боғчасида тарбиячи, методист бў- либ ишла келаяпман. Авваллари кўр- газмаларни қўлимизда тайёрлардик. Расмларни ўзимиз чизардик, лойдан ўйинчоқлар ясардик. Уларни болалар қизиқиб томоша қилишарди. Ҳозир бундай нарсалар билан бугунги кун болаларини ажаблантириб бўлмайди. Улар жуда онгли, сезгир, тақлидчи бўлиб кетишган, шу сабаб тарбиячилардан ҳам ижодкор бўлиш, ўз устида кўп ишлаш талаб қилинмоқда. Болалар боғчадан бе- зиб кетмасликлар учун эса янги усуллар жорий этиш керак. Бизда ана шундай янги усуллардан бири — маж- бурий машгулотлар ўрнига ўйин тарзида ўтиладиган машгулотлар жорий этилган. Шунинг учун уларга бир ёқлама баҳо бермайлик ва боғчаларни ёпишга шошил- майлик.

Саломат ҲУСАНОВА,
Андижон вилояти, Қўрғонтепа туманидаги Чимён қишлоғи,
60-уй.

СИЗ БУНГА НИМА ДЕИСИЗ?

Барно... Бу исми эшитганимда вужудим алланечук бўлиб кетади. Нега ўшанда кўрқоқлик қилдим? Ахир, у мени ўзига яқин тутар эдику? Шундай саволлар азоби менинг қалбимни қийноққа солади. Келинг, яхшиси бўлган воқеани бошидан гапириб берай...

Барно билан бир синфда ўқирдик. Синфимиздагилар нима учундир Барнони ёқтиришмасди. Эҳтимол, сал ҳу-

шундай воқеа рўй берди. Бир соат ўқитувчимизнинг иши чиқиб қолиб, журнал ўша синфдош қизлар қўлига тушди. Қизларнинг икки-учтаси синф журналин очиб, баҳоларини текширишди. Ёмон баҳо қўйган ўқитувчиларни ҳақоратладилар. Ва айрим паст баҳоларни ўчириб, ўзгартирдилар.

Эртаси куни синфимизда мажлис бўлди. Ўқитувчи-

нукроқлиги учундир. Бундан ҳам кўра, у камгап, енгил табиатли қизларга қўшилавермайди, айтганларини қилмайди. Унга 3-синфдан бошлаб «тулки» деб лақаб қўйишган. Қизлардан «Нега уни бундай деб атайсизлар?» десам, «Барнонинг «айби» — юқориги лаби осилиб тушган, остки лабини эса доимо бекитиб юради», деб кулишади.

Барно бу ҳақоратли сўзларни кўпинча қизларнинг топшириғини бажармаган вақтларда эшитида.

Шунда унинг ўрнига ўзимни қўйиб кўрсам, бутун танам музлаб кетади...

У фақат мен билангина очикроқ гаплаша олади. Синфимиздаги қизлар мен билан ҳам урушиб қолишганда, «тулки»нинг дугонаси, деб орқамдан гапиришади.

Бир куни синфимизда

миз баҳоларни кимлар ўчирганини сўраганда, ўша қизлар бараварига «Барно» деб юборишса бўладими?!

Мен синфдошларимга қараб, Барнога қилинган тухматларидан лол бўлиб қолдим. Тилим айланмай, гапим ичимда қолиб кетди...

Кўнглимда алланарса нуқул «кўрқоқ, кўра била туриб, ростини айтиб, Барнони ҳимоя қила олмадинг» деб бағримни кемирарди.

Эртасига Барнонинг бошқа мактабга ўтиб кетганини эшитиб, негадир ўзимни айбдор сездим. Бу аянчли воқеа ҳамон дилимни ўртади.

Кечир мени, бизни кечир, Барно!

Нилуфар АВДУЛЛАЕВА, Ҳазорасп туманидаги 21-мактаб ўқувчиси.

«УРТА ОСИЁ ХАЛҚАСИ»

Аввал хабар қилганимиздек, яқинда жумҳурият ўқувчилар Саройида Урта Осие ва Қозоғистон жумҳуриятлариаро «Урта Осие халқаси» мавзусида болалар амалий-декоратив кўрғазмаси бўлиб ўтди. Урта Осие жумҳуриятларидан келган барча ижодкор болаларнинг амалий санъат ишлари кўрғазмани томоша қилгани келганларда катта қизиқиш уйғотди. Барча иштирокчилар ўшбу кўрғазмани ташкил қилишдан кўзланган мақсад — болаларда ота-боболаримиздан мерос қолган халқ амалий санъатига меҳр уйғотишга эришилганидан мамнун бўлди ва бундан кейин ҳам шундай ижодий тадбирлар ўтказиб туришга қарор қилинди.

Р. АЛБЕКОВ суратга туширган.

Бу ҳақда ёзиш фикри бизда Пермь вилоятида чиқадиган «М. Учбурчаги» номли газетада босилган га-ройиб суратни кўриб пайдо бўлди. Унда тадқиқотчиларга ўзга сайёраликлар томонидан тақдим этилган тумор ва ҳаттоки, тумордан энергия нури чиқиб туришигача олинган сурат берилган эди.

нинг устидан тажриба ўтказилаётганини ҳам билишмаган. Яна шунини қўйиб керак, улар туморларнинг шаклидаги фарқлардан-да беҳабар эдилар.

ўт юлиб келиш учун даштга чиқардик. Қайтаримизда қоронғулик тушиб қоларди. Аллақандай иш чиқиб мен ўша куни Бахтиёрга ҳамроҳ бўлолмадим. У бир ўзи кетди. Қайтарида — қишлоғимиз четигаги қабристон ёнидан ўтар экан, оқ либосли киши унинг йўлини тўсган ва деганки: «Манглайингга берайми, танглайингга?». Бахтиёр

Тумор: унинг хосияти нимада?

Бу ақлни шоширувчи воқеадан кейин мутахассислар иш бошлашди, яъни шифохоналарда даволанаётган беморларнинг бир-иккисига тумор тақиб юриш тавсия этилди. Уч беморга айнан «энергияли» тумор, яна уч беморга шу шаклдаги оддий тумор, бошқа учликка эса ўзлари хоҳлаган тумор тақилди. Шунингдек, уч бемор туморсиз назорат остига олинди.

на тегишли эмас, балки ўзга сайёраликларнинг бизга кўрсатаётган «хайратланарли» ёрдамидир. Бу энди илмий томондан асосланган далилдир. Биз тақиб юрадиган дуохонларнинг дуоли туморлари-чи? Келинг, мен сизларга бир воқеани айтиб берай. Менинг Бахтиёр исмли ўртоғим бор. Болалик давримиз эди. У бир ой тўшакдан туролмай ётган. Нега дейсизми? Бизлар молларга

кўрққан, бақирган ва ҳушидан кетган. Ой ётди — туролмади, врач келди — муолажа қилолмади. Шундан сўнг уни Усмон ота отлиғ табибга олиб боришди. Дуохон табиб «куфсуф» қилди ва тумор берди. Ҳафтаям ўтмади, у тўрт кун ичида ўз ҳолига қайтди. Мана сизга туморнинг каромати.

Натижа улар кутганчалик узоқ вақтга чўзилмади. «Энергияли» тумор таққан беморлар жуда тез кунда соғайиб кетдилар. Бу албатта, хайратланарли ҳол. Чеккадан кузатган ўқувчи дарҳол савол қўйиши мумкин: ўз-ўзини ишонтириш умидлари таъсирида эмасмикан бу даволаш? «Пўк, шу нарсани ишонч билан айтиш мумкинки, — дейди мутахассислардан бири, — улар ҳатто ўзлари-

МУҲАРРИРИЯТДАН: Қадрли болалар! Сиз бу воқеаларни қандай изоҳлайсиз? Гўдаклик чоғларингизда волидангиз кийимларингизнинг у-бу ерига тумор тақиб қўймаганими? Бешикка-чи? Нега дуохон табиблар «нис-жинс, бало-қазолардан асрагувчи», деб тумор беришади? Шулар тўғрисида ўйлаб кўринг ва бу ҳақда кексалардан билишга ҳаракат қилинг. Қизиқарли мактубларингизни кутамиз.

Шакар СУННАТОВ тайёрлади.

ДИЛАФРУЗ

НАСИБА

Бу ойда оиламизда қўшалоқ тантана. Доно қизим Дилафрўз 9 баҳорни, жажжи қизалоғим Насибaxon 5 баҳорни қаршилайди. Шу муносабат билан фарзандларимни таваллуд кунлари билан самимий қутлаймиз. Уларга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик тилаб қоламиз. Қизимиз Дилафрўзxon ўқув йилини муваффақиятли якунлаб, ҳаммамизни севинтирди. Таътил кунларини қувноқ ва мазмунли ўтказишини тилаб қоламиз. Фарзандларим чеҳрасидан табассум аримасин! Сизларни қутлаб дадангиз Одил Хўжамбердиев, Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти, Тахна-тош шаҳри, С. Қорақулов кўчаси, 5-хонадон.

Табриклиаймиз!

ХАЛҚНИНГ АРДОҚЛИ ҚИЗИ

Эрта баҳорда болаларнинг ҳар хил ўйинлари қизиб кетади. Бир тўп бола кунгай ерларда ақкол (чиллак) ўйнашади. Қизлар жам бўлишиб, хоналар чизиб олиб, сополакни бошлашади. Мактабда дарс бўлмай қолди дегунча, ўғил болаларнинг кун туғади: улар Қодирвой бошчилигида ланка ўйнашади. Ланка бир парча пўстакка ёпиштирилган қўрғошин. Уни ҳаволатиб, тўпга ўхшатиб, ўнг оёқ билан ерга

Халқимизнинг ардоқли қизи Ойдин опа Ҳожиёвнинг номи бугунги кунда нафақат катталарга, балки жажоки болажонларга ҳам жуда яхши таниш. Шоирнинг «Бўзтўғай», «Тамал тоши», «Мушфуқ онажон», «Манзиллар» сингари 20-дан ортиқ асарлари қаторида «Заркокил қиз ва қуёш» эртаги, «Бувисининг ўз қизи» номли китобларини берилиб ўқимаган, бехатиёр асар қаҳрамонларига айланмаган болажонлар топилмаса керак. Қолаверса, Ойдин опа болаларнинг севимли ойномаси «Гулхан»нинг бош муҳаррири, кичкинтойларнинг яқин дўсти.

Шоир қаламига мансуб, содда тилли, халқчил, нафис шеър усталари шунчаки, эҳтироссиз ўқиб бўлмайди. Уларни ўқир экансиз, воқеалар ичида «ғарқ» бўласиз, қаҳрамон билан бирга қувониб, унинг гам-ташдишларига шерик бўласиз. Жажоки ҳикояларидан беғубор болалигини оз орта қайтандек, сиз эса унинг тўпроқли сўқмоқларида югуриб юргандек бўласиз, гўё.

Айни кунларда халқимиз ардоқли қизини таваллуд куни, 50 ёши билан қутламоқда. «Ўзбекистон халқ шоири» уновони эса халқимизнинг Ойдин опага берилган тўғасидир.

Севимли шоирамизни кўп сонли муштарийлари, талабчан ва эйрақ мухлислари қаторида биз ҳам «Тонг юлдузи» рўзномасининг ўқувчилари номидан самимий қўтлаб, эзгу ниятлар билдираемиз.

«ТОНГ ЮЛДУЗИ» жамоаси.

«БОЛАЛИК БАЙРАМИ» БАДИАЛАРИДАН

ланкачи аълочи бўлди-қолди. Ҳамма фандан «беш». Ланканинг шарофати билан Қодирвой мактабда машҳур бўлиб, унинг ланкаси болаларнинг тушига кирадиган бўлиб қолди. Уйлардаги пўстаклар парча-пурча қилиниб, ланкаларга айлана бошлади. Расм, жисмоний тарбия ашула дарсларига болалар кирмай қўйишди. Қодирвойнинг шогирдлари сафига Оқбош кучуги ҳам қў-

синга буланган ҳода келтириб ўт қўйишди. Ҳамма ёқни жун иси, қўрғошин ҳиди тутиб кетди.

Уша кунни ўғил болалар танаффусга чиқишмади, қовоқларини уйиб партага бош қўйганча хомуш ўтиришди.

Уша пайтлар жисмоний тарбия дарсларини миллийлаштириш, унга сополак ўйин, чиллак ўйин, ланка, тортимачоқ ўйинларини киритиш ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган.

Ойдин ҲОЖИЕВА

туширмай тепишади. Қодир ланка ўйнашда устаси фаранг. Икки юзтагача ерга туширмай ўйнайди. Октябрда ўйин қизийди. Ланка Қодирнинг оёғига тегиб-тегмай қўшдай учеди. Болалар жўр бўлиб санашади: йигирма... ўттиз... юз.

Қизлар ҳам давра қуриб томоша қиламиз. Дарса кўнгироқ чалинади. Ҳеч ким жилмайди. Расм дарсига ҳам ҳеч ким кирмайди. Сўнги соат — жисмоний тарбия. Қодирвой шаввот — давранинг қаҳрамони. Жиққа терга бутганча ланка уради. Ланкани энг кўп туширмай урганга болалар бир ҳафта барча дарсларини тайёрлаб беришади. Қарабсизки, ҳамма аълочилар — ғолибининг хизматида.

Учинчи чоракда Қодир

шилди. У икки оёқда туриб олиб, ланкани усталик билан илдириб, ҳавога уради, Қодирвой эса мароқ билан санаб турарди. Томошабинлар қаторига муаллимлар ҳам қўшилишди. Мактабга комиссия келиб қолса, денг: Бўлди-бўлди томоша! Дарса кирмай ланка ўйинини қизитаётган Қодирвой бошчилигида болалар даврасига комиссиядагиларнинг кўзи тушди. Муаллимлар ҳам томошабин бўлиб ўтиришарди.

Эртаси куни дарс олди-дан ўғил болалар сафга тизилишди. Синф раҳбари билан икки киши ҳамма болаларнинг чўнтагини текширишди. Ана ланкаё мана ланка: оқ, қора, қўнғир пўстакли ланкалар! Уларни бир жойга тўплашди: бир тепа ланка қалашиб ётарди. Керо-

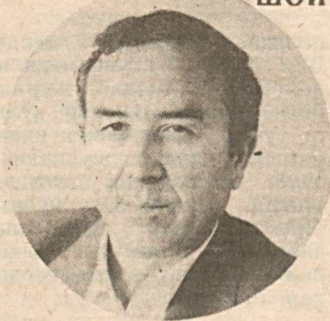
Мактабда бир донда копток бўлиб, юқори синф ўқувчиларига тегади. Кичкиналар икки кун деганда тўпнинг суробини тўғрилаб қўйишарди-да!

У кунлар ўтиб, сополак ва тўп тошни, бекинмачоқни, ланкани қишлоқ болалари ҳам эсдан чиқаришди. Ланкаларни ёққан муаллимнинг номига «ланка» лақаби қўшилди. «Ланка домла». Муаллимнинг ўзлари ҳам бу лақабга кўниб кетдилар.

Қодирвой полвон бўлиб етишди. У даврага тушса, оёғи билан «илм бериб» рақибини енгарди. Қодирвой болаларни йиғиб курашга ўргатади. Унинг шогирдлари — қишлоқнинг зўравонлари. Биров уларнинг мушугини «пишт» деб кўрсин-чи!

Майдонга тушса, ҳоли вой! Ана шунақа!

ШОИРЛАР — БОЛАЛАРГА

Султон ЖАББОР

Чўғлади

Бугун тонгда,
қорашақшақ,
Чах-чахладинг ҳовлимда.
Елғизлигим сездингми, ох,
Хабар олдинг ҳолимдан?
Булбулчалик эмасдирсан,
Чах-чахлашда, хонишда.
Аммо ундан қолишмайсан,
Қалбдан қуйлаб ёнишда.
Бўлса ҳамки тўннинг
тундек,
Оқ кўнгилсан беозор.
Куйингдан дил ёрур
кундек,
Сеники боғ мезазор.
Қора қушим —
меҳрибоним,
Мени тонгда йўқлади.
Томирларда жўшди қоним,
Юрагимни чўғлади.

Майна билан капалак

Боғда юрар қувлашиб,
Майна билан капалак,
Бир тугмоққа шошиб,
Бир қочар жон ҳалак.
Яшаш учун бирор жанг,
Капалакка қайғу-жон.
Аҳволин этган танг,

Қуй қайғуси — жиғилдон.
Тўхта, майна ялмоғиз,
Мунча нафси ўрасан,
Капалакни деб ожиз,
Ҳафа қилсанг, кўрасан!

Заҳар қиз

Ким бу сўзи шакарсиз,
Тили аччиқ, заҳар қиз?
Маслаҳатим: тегу қоч,
Шўринг, қолсанг ноилж.
Хурпайганча кирпидай,
Ниналари турар шай.
Донм кутар ёмонлик,
Ахир, бу ғирт ноодлик.
Ўзим дерми ҳаммани?
Бошлар ҳужум-ҳамлани.
Табингизни хиралаб,
Лаби учар бидиллаб.
Демай жони қийналар,
Санчар оғу ниналар!
Бир кирса ўзига,
Кундуз-тундек кўзига:
Бермасди эрк тилга ҳам.
Озор ўзга дилга ҳам.

Ҳўкиз мақсади

Емиши бўриқ,
Ҳайдаши қўриқ.
Елкаси яғир,
Зил бўйинтуруқ.
Ҳўкиз егани,
Бўриқ дегани.
Жўхориюя, —
Шудир теккани!
Ҳўкиз ер бўриқ,
Ҳайдади қўриқ.
Дон хўжайинига,
Қолар қўпқуруқ.
Оғирдир замон,
Зўрға сақлар жон.
Арпа еса ҳам,
Бўлмасди ёмон.
Емиши бўриқ,
Ҳайдаши қўриқ.
Ҳўкиз мақсади,
Тўкилик — улур!

Она билан бола—гул билан лола

Урмиш баҳори, оиламиз қувончи, ота-онасининг эркаси, ва бувижонининг овунчоғи, азиз фарзандимиз ШОҲРУҲЖОН 1 ёшга тўлди. Шундай қувончли кунда ҳар биримизнинг дилмишдаги жамийки эзгу ниятлар, беғубор тилақларимиз фарзандимизга бағишланган. Унинг севинчдан қувончга тўлган кўзлари ҳаммаша порлаб турсин.
Бизларга шундай фарзанд ато қилган Худога шукроналар айтиб, умри-жонини тилаб қоламиз.
Шоҳруҳжонни самимий қўтлаб: Буваси, бувиси, онаси Сурайё, дадаси Нодир.

✦ Токио университети-нинг олимлари 3 та эчкининг юраги ўрнига сунъий юраклар ўрнатиб, улар ҳаётини ўрганишган экан. Сунъий юракли биринчи эчки 222 кун, иккинчиси 219 кун, учинчиси эса 139 кун яшади.

✦ Арманистон олимлари жумҳуриятда ўсувчи 3200 дан зиёдроқ ўт-ўланлар ҳаётини, таркибини

ўрганиб чиқишди. Улар ичидан 400 дан кўпроғи йодир, шифобахш ва фойдали экан. Бу ўт-ўланлар ҳимояга олиниб, жумҳурият «Қизил китоб»ига киритилди.

Бош муҳаррир: Ақром БЕРДИМУРОДОВ

Таҳрир ҳайъати:

В. ФАЙЗУЛЛАЕВ, Т. ЭШБОЕВ,
А. КУЧИМОВ, М. РАҲИМБЕРДИЕВА,
Т. КАРИМОВ, М. ПИРМАТОВ (масъул котиб).

Таъсис этувчи:

ЎЗБЕКИСТОН ЕШЛАР ИТТИФОҚИ
МАРКАЗИЙ ҚУМИТАСИ

Бизнинг манзилгоҳимиз:
ТОШКЕНТ ШАҲРИ, 700083,
ЛЕНИНГРАД КҲЧАСИ, 32-УЙ.

Газета ҳафтанинг чоршанба
ва шанба кунлари чиқади.

Маълумот учун телефон: 32-54-24

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-
матбаачилик концернининг босмаҳонаси.

Тошкент шаҳри, 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй
Чоп этиш вақти — 18.00.

Буюртма № Г-27. Нашр кўрсаткичи 64563.

